

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia. Lailla vuoden 2017 alussa käyttöön otettua toimijakohtaista kalastuskiintiöjärjestelmää ehdotetaan tarkennettavan siten, että siirrettäviä käyttöoikeuksia säädettäisiin olemaan toistaiseksi voimassa niin, että voitaisiin vain painavasta syystä säätää voimassaolon päättymispäivä haltijan kannalta riittävällä vähintään kymmenen vuoden aikajännteellä. Silakan rysäkalastuksen käyttöoikeudet ehdotetaan päättyvän niistä tehtyjen päätösten mukaisesti vuonna 2026. Tämän jälkeen silakan rysäkalastukseen varattaisiin riittävät yhteiset erilliset kalastuskiintiöt, joista ylimäärä rysäkalastuskauden jälkeen syyskuun 1 päivän jälkeen vapautettaisiin troolikalastukseen.

Suomen kalastuskiintiöiden riittävyyden turvaamiseksi erityisesti rannikkokalastuksessa maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet varata kiintiömääriä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten jo ennen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vuosittaista jakamista. Vastaavasti kalastusta haittaavassa poikkeuksellisessa tilanteessa valtioneuvosto voisi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päätöksellään sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määräaikaisen ylittämisen. Valtioneuvoston valtuuksia kalastuksen säätelyyn täydennettäisiin viittauksilla yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaan perusasetukseen.

Lisäksi tiukennettaisiin säännöksiä liittyen toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuvasta käyttöoikeuden menetyksestä siten, että pelkästään kiintiön siirto toiselle kaupalliselle kalastajalle ei katsottaisi käytöksi. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden välisten siirtojen edistämiseksi oikeutettaisiin haltijat kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa näkemään toisten haltijoiden toimijakohtaiset kalastuskiintiöiden määrät ja niiden käyttämättömät määrät. Sisävesialusten rekisteritunnuksen merkitsemisestä alusten kylkeen annettaisiin puuttuvat asiaa yksilöivät määräykset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan päivänä kuuta 2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
4 Esityksen vaikutukset	5
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot.....	7
7 Lausuntopalaute.....	7
8 Ahvenanmaan asema	7
9 Säännöskohtaiset perustelut.....	8
10 Voimaantulo	13
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	16
Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Vuonna 2017 käyttöön otetun kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmän keskeinen elementti on siirrettävien käyttöoikeuksien siirtomahdollisuus kaupallisten kalastajien kesken. Tämä mahdollistaa kalastuksen kehittämisen ja kalastuksen paremman suunnittelemisen sekä kalastuksesta luopumisen käyttöoikeuksien luovuttamisesta saatavaa korvausta vastaan.

Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiantona suorittanut väliarvion kiintiöjärjestelmän toimivuudesta ja vaikutuksista ja antanut siitä raportin huhtikuussa 2022. Raportissa tuodaan järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet esille. Nämä ja niihin liittyvä kokonaisarkkitehtuurin on otettu huomioon valmistellussa esityskokonaisuudessa.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Lailla Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta (1048/2016) (*täytäntöönpanolaki*) otettiin Suomessa vuoden 2017 alussa käyttöön uusi toimijakohtainen kalastuskiintiöjärjestelmä. Suomen kalastuskiintiöiden jakaminen kaupallisille kalastajille määräaikaisten siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksina muodostavat kiintiöjärjestelmän keskeisen sisällön.

Täytäntöönpanolakia muutettiin eräiltä osin vuonna 2018 (872/2018) ja vuonna 2021 (353/2021). Lakia on edelleen tarpeen tarkentaa kalastuskiintiöjärjestelmän optimaalisen toimivuuden varmistamiseksi ottaen huomioon sitä koskeva kokonaisarviointi.

Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiantona suorittanut väliarvion kiintiöjärjestelmän toimivuudesta ja vaikutuksista ja antanut siitä raportin huhtikuussa 2022 (Kalastuksen toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän väliarviointi, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 36/2022). Väliarviossa tarkasteltiin käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakautumista ja kaupankäyntiä niillä, niiden vaikutuksia saaliin ajoittumiseen ja hintaan sekä kalastuslaivastoon ja kaupallisten kalastajien talouteen. Väliarviossa myös toteutettiin nettikysely sekä haastateltiin kaupallisia kalastajia, kalanjalostajia ja asiantuntijoita. Raportin yhteenvedossa tuodaan järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet esille muun muassa seuraavasti:

- Toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän käyttöönotto on vähentänyt Suomen troolarilavaston alusten lukumäärää ja pyyntiponnistusta. Silakan ja kilohailin troolilavasto on tuottanut vuosina 2017–2021 keskimäärin 1,1 miljoonaa euroa enemmän nettovoittoa yhteiskunnalle (sosioekonomista tuottoa) kuin ennen kiintiöjärjestelmää.
- Pienet troolialukset ovat tuottaneet positiivista sosioekonomista tuottoa kiintiöjärjestelmän voimaantumisen jälkeen eli niiden kapasiteetti on tasapainossa käytettävissä oleviin kalastusmahdollisuuksiin nähden. Sen sijaan isot troolialukset tuottivat negatiivista sosioekonomista tuottoa indikoiden vielä ylikapasiteettia. Pääomakustannusten määrittämiseen liittyy epävarmuutta, joka huomioiden laivasto voi olla jo lähellä tasapainoa. Kannattavuudessa on kiintiöjärjestelmän voimaantumisen jälkeen ollut vuositasolla paljon vaihtelua. Silakan kokonaiskiintiöiden merkittävä pieneneminen, koronapandemia ja polttoaineiden hintojen muutokset vaikuttavat huomattavasti troolareiden taloudelliseen menestykseen.

- Haastattelujen ja kalastajille suunnatun nettikyselyn perusteella troolikalastajat ovat selvästi hyötynneet uudesta järjestelmästä. Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä antaa heille entistä paremman mahdollisuuden kalastaa markkinoiden tarpeiden mukaan. Oma kiintiötä voidaan tarpeen mukaan säästää syyskalastukseen ja kalastusta voidaan suunnitella yhdessä ostajan kanssa. Troolipyynti ajoittuu entistä paremmin markkinakysynnän mukaan. Pohjanlahden silakan pyynnin ajoittumisessa ei ole saalistilastojen tarkastelun perusteella tapahtunut toimijakohtaisten kiintiöjärjestelmän aikana merkittävää muutosta, mutta Suomenlahden, Saaristomeren ja pääaltaan silakan sekä kilohailin pyynti ajoittui entistä enemmän syyskauteen.
- Rannikolla silakan rysäpyyntiä harjoitetaan sesonkiluontoisesti kevätkesällä. Silakan rysäpyynnin ajoittumiseen ei voi toimijakohtaisella kiintiöjärjestelmällä vaikuttaa, minkä vuoksi sillä ei ole tähän kalastusmuotoon samanlaisia myönteisiä vaikutuksia kuin troolikalastukseen. Tämä tuli ilmi myös selkeästi kalastajien haastattelu- ja nettikyselytuloksista. Monien kalastajien on vaikea ymmärtää, miksi silakan rysäkalastus otettiin järjestelmään mukaan. Silakan rysäkalastuksen mukanaolo aiheuttaa kalastajille ja hallinnolle paljon työtä ja iso osa järjestelmään liittyvistä ongelmista koskee silakan rysäpyyntiä.
- Lohikin on rannikolla pyydettävä silloin kun sitä on saatavilla. Lohen kalastettavuutta rajoittavat sekä luonnonolosuhteet että kalastuksen aikarajoitukset. Toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän käyttöönotto mahdollisti osittain lohenkalastuksen aikaistamisen, mikä on ollut monelle lohenkalastajalle merkittävä parannus kalastuksen toimintaedellytyksiin. Pohjanlahdella lohta on voitu pyytää toimijakohtaisten kiintiöiden aikana keväällä, mikä on nostanut joidenkin kalastajien saamaa keskihintaa.
- Kehityskohteina mainitaan muun muassa käyttöoikeuksien voimassaoloajan pidentäminen ja niiden arvon määrittäminen lainavakuuksia varten, silakan rysäkalastuksen järjestelyn eri mahdollisuuksien harkintaa, uusien rannikkokalastajien alalle tulon helpottaminen sekä kaupallisten kalastajien siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden kauppapaikan luontia.

Luonnonvarakeskuksen raportin yhteenvedossa mainitut järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet on otettu huomioon valmistellussa esityksessä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen täytäntöönpanolain keskeisenä tavoitteena on kaupallisen kalastuksen kannattavuuden ja toimintaedellytysten parantaminen. Siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan järjestelmän avulla pyritään parantamaan kaupallisen kalastuksen yritysten ja ammatinharjoittajien kykyä suunnitella ja toteuttaa oma kalastustoimintansa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kalan markkinoiden kannalta optimaalisesti, minkä seurauksena myös alan kannattavuus ja kyky kehittää toimintaansa paranisi. Samalla päävastuu kalastuskiintiöiden käytön säätelystä siirtyi valtiolta kalastusalan yrityksille ja ammatinharjoittajille.

Tämän esityksen tavoitteena on vahvistaa täytäntöönpanolain alkuperäisten tavoitteiden saavuttamisen edellytyksiä. Tämä tehtäisiin tarkentamalla, että siirrettävien käyttöoikeuksien määräaikaista voimassaoloa muutettaisiin toistaiseksi voimassa olevaksi. Käyttöoikeuksien toistaiseksi voimassaolo antaisi toimijoille varmuuden järjestelmän pysyvyydestä ja pitkäjänteisyydestä. Silakan rysäkalastuksen käyttöoikeudet ehdotetaan päättyvän niistä tehtyjen päätösten mukaisesti vuonna 2026. Tämän jälkeen silakan rysäkalastukseen varattaisiin riittävät yhteiset

erilliset kalastuskiintiöt, joista ylimäärä rysäkalastuskauden jälkeen syyskuun 1 päivän jälkeen vapautettaisiin troolikalastukseen.

Suomen kalastuskiintiöiden riittävyuden turvaamiseksi erityisesti rannikkokalastuksessa maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet varata silakan ja kilohailin kiintiömääriä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten jo ennen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vuosittaista jakamista.

Koronapandemian ja Ukrainan kriisin elinkeinokataloudelle aiheutuneiden vaikutusten johdosta ehdotetaan, että kalastusta haittaavassa poikkeuksellisessa tilanteessa valtioneuvosto voisi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päätöksellään sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määräaikaisen ylittämisen.

Valtioneuvoston valtuuksia kalastuksen säätelyyn täydennettäisiin viittauksilla yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen asianomaisiin artikloihin. Valtuuksilla voitaisiin säädellä kalastusta niin, että yhteisen kalastuspolitiikan mekanismit meren elollisten luonnonvarojen suojelemiseksi on kaikilta osin otettu huomioon.

Lisäksi tiukennettaisiin säännöksiä liittyen toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuvasta käyttöoikeuden menetyksestä siten, että pelkästään kiintiön siirto toiselle kaupalliselle kalastajalle ei katsottaisi käytöksi.

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden välisten siirtojen edistämiseksi oikeutettaisiin haltijat kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa näkemään toisten haltijoiden käyttämättömät toimijakohtaiset kalastuskiintiöiden määrät.

Sisävesialusten rekisteritunnuksen merkitsemisestä alusten kylkeen annettaisiin puuttuvat asiaa yksilöivät määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

Kalastuskiintiöjärjestelmän tavoitteena on kaupallisen kalastuksen kannattavuuden ja toimintaedellytysten parantaminen. Kiintiöjärjestelmään ehdotetut muutokset edistäisivät osaltaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista.

Ehdotetut muutokset täytäntöönpanolakiin vähentäisivät merkittävästi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallinnollista taakkaa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisessa ja valvomisessa, joka lisäisi mahdollisuuksia kalastuksen valvonnan tehostamiseen muutoin. Silakan rysä- ja verkkokalastukseen sovellettavien yhteisten erillisten kalastuskiintiöiden valvominen olisi merkittävästi helpompi tehtävä kuin kymmenien pienten toimijakohtaisten rysäkalastuskiintiöiden valvominen.

Maa- ja metsätalousministeriön osalta muutokset myös vähentäisivät hallinnollista taakkaa, kun käyttöoikeuksien jatkamisesta ei tarvitsisi noin viiden vuoden välein käynnistää hakumenettelyä ja tehdä kymmeniä hallinnollisia päätöksiä. Myös täytäntöönpanolain 27 §:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettujen tehtävien vähentäminen vuodesta 2027 kun kymmeniä silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien haltijoita poistuisi kalastuskiintiöjärjestelmästä eikä niitä koskevaa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden riittävää käyttöä tarvitsisi valvoa ja toimeenpanna. Tätä koskeva tehtävä on merkittävältä osin koostunut silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuden valvomisesta ja niihin liittyvästä päätöksenteosta.

Kaupallisten kalastajien kannalta ehdotukset eivät merkitsisi merkittäviä lisävaatimuksia, muutoin kuin vaatimus oman toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähimmäiskäytöstä, jottei käyttöoikeutta menettäisi. Tämä koskisi kuitenkin lähinnä nykyisin passiivisina olevia kaupallisia kalastajia. Lisäksi tämä muutos parantaisi täytäntöönpanolain tarkoituksen toteutumista ja erityisesti rannikkokalastuksessa kalastuskiintiöiden haltijoiden välisiä siirtoja aktiivisille ja uusille kalastajille. Vastaavasti mahdollisuus kalastuskiintiörekisteritietojen selaamiselle sähköisessä palvelussa parantaisi haltijoiden mahdollisuuksia kiintiöiden vaihdoille, joka parantaisi erityisesti rannikkokalastuksen edellytyksiä.

Siirrettävien käyttöoikeuksien muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi parantaisi siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden asemaa. Toistaiseksi voimassaolo antaisi varmuuden niiden soveltamisesta pitkäjänteisesti siten, että haltijat voisivat luottavaisina kehittää toimintaansa ja kuolettaa kalastustoimintaan mahdollisesti liittyvät investoinnit. Toistaiseksi voimassa olevat siirrettävät käyttöoikeudet voidaan myös paremmin käyttää lainavakuuksina, varsinkin jos niiden arvoon määrittämiseen kehitetään lainanantajia tyydyttäviä ratkaisuja.

Silakan troolikalastajien osalta muutokset voisivat vähäisiltä osin merkitä edellytysten heikentymistä. Heikentyminen voisi aiheutua siitä, että valtio varaisi pienen osan silakka- tai kilohailikiintiöistä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten, mikä lähtökohtaisesti parantaisi vain rannikkokalastuksen edellytyksiä. Toisaalta silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien päätyminen vuonna 2026 merkitsisi, että troolikalastajat saisivat maksutta ja ilman hankintakustannuksia käyttöönsä rysäkalastuksesta syyskuun 1 päivän jälkeen vapautuvat kiintiömäärät. Nämä jaettaisiin siirrettävien käyttöoikeuksien mukaisessa suhteessa, joten trooliyritykset eivät voisi hankkia haluamansa kiintiömäärät suoraan yksittäisiltä rysäkalastajilta kuten nykyään. Muutoksen ei kokonaisuutena arvioida suuresti vaikuttavan troolikalastuksen todellisiin pyyntimääriin.

Nykyisten suurten silakan rysäkalastusta koskevien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat menettäisivät ylimääräisten rysäsilakan kalastuskiintiöiden myynnistä ajoittain saatavan tulolähteen. Toisaalta heille kuten muillekin silakan rysäkalastajille varattaisiin riittävät yhteiset silakan erilliset kalastuskiintiöt, joten riittävä pyyntimäärä olisi kaikille turvattu ilman käyttömaksun velvoitetta. Koska silakan rysäkalastus on eräs alalle tulon kanava tämä muutos parantaisi yleisesti rannikkokalastuksen edellytyksiä ja uusien kaupallisten kalastajien tuloa alalle.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet umpeutuisivat vuoden 2026 lopulla ja niitä koskevat kiintiömäärät sidottaisiin osaksi silakan erillisiä kalastuskiintiöitä vuodesta 2027 alkaen. Kyseinen siirrettävää käyttöoikeutta ei siten jäisi valtion haltuun, vaan se lakkaisi olemasta. Silakan rysäkalastukseen oli toukokuussa 2022 yhteensä Pohjanlahden kiintiöalueella 51,760 promillea siirrettävää käyttöoikeutta ja 39,999 promillea ei-siirrettävää käyttöoikeutta. Vastaavat määrät Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella oli 95,901 promillea siirrettävää käyttöoikeutta ja 40,000 promillea ei-siirrettävää käyttöoikeutta.

Kalastuskiintiöjärjestelmän soveltamisen aikana vuosina 2017 – 2021 rysäkalastusta koskevaa siirrettävää käyttöoikeutta on Pohjanlahden silakkakiintiön osalta vaihtanut haltijaa 10 kertaa sekä Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakiintiön osalta 5 kertaa. Näissä siirroissa Pohjanlahden osalta siirtyi yhteensä 1,724 promillea ja Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan osalta 29,213 promillea, eli vähäisiä määriä. Nämä siirrot eivät siten arvioida aiheuttaneen olennaisia investointeja, jotka rysäkalastusta koskevien siirrettävien käyttöoikeuksien umpeutumisen jälkeen vuonna 2027 menettäisi arvonsa. Siirrot on joka tapauksessa lähtökohtaisesti tullut tehdä tietoisena siitä, että käyttöoikeuksien voimassaolo päättyy vuoden 2026 lopussa.

Lainsäädäntöön tehtävillä muutoksilla ei ole olennaisia vaikutuksia julkiseen talouteen ja se voidaan toteuttaa nykyisten määrärahojen ja kehysten puitteissa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Siirrettäviä käyttöoikeuksien voimassaoloa koskeva asia voidaan harkita jätettävän nykyiselle tai kehitettävän. Nykyinen järjestely, joka perustuu käyttöoikeuksien jatkoaikaa koskeviin hakemuksiin ja erilliseen päätöksentekoon nähdään järjestelmästä saadun arvion ja kokemuksen perusteella tarpeettomana ja hallinnollista taakkaa lisäävänä, koska silakan troolikalastuksessa ja kilohailin ja lohen kalastuksessa kalastuskiintiöjärjestelmä on nähty toimivan hyvin. Näin ollen käyttöoikeuksien muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi on vaihtoehtoinen ja valittu toteuttamistapa.

Siirrettävien käyttöoikeuksien soveltaminen silakan rysäkalastukseen on perustellusti kritisoitu ja nykytilan lisäksi vaihtoehtoiseksi etenemispoluksi on siten tullut antaa niitä koskevien päätösten umpeutua ja siirtyä toiseen järjestelyyn. Tämä on arvioitu parhaaksi ja kustannustehokkaimmaksi sekä hallinnollista taakkaa minimoivaksi toteuttamisvaihtoehdoksi.

Suomen rannikkokalastuksessa mahdollisesti tarvittavia kalastuskiintiöiden lisämääriä varten ainoa toteuttamisvaihtoehto on niitä koskevien varauksien tekeminen ennen kuin Suomen koko kiintiömäärä jaetaan osaksi Ahvenanmaalle, erillisiin kalastuskiintiöihin ja käyttöoikeuksien haltijoille. Samalla tavalla myös kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi on tarpeen etsiä ratkaisuja poikkeuksellisia olosuhteita varten, joissa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttö on jäämässä vähäiseksi. Tässä tarkoituksessa tarvitaan valtuus ylittää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä eikä sille luontevaa kesken vuotta koskevaa nopeata toteuttamisvaihtoehtoa ole. Lisävaltuudet kalastuksen säätelyyn yhteisen kalastuspolitiikan perusteella on ainoa vaihtoehto sitä koskevan tarpeen toteuttamiseksi.

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vaihtojen toteutumisen edistäminen voidaan tehdä esimerkiksi toimialan omilla vapaaehtoisuuteen perustuvilla järjestelyillä tai säätämällä kalastuskiintiörekisterin tiedot julkisiksi. Toteuttamisvaihtoehdoksi ehdotetaan välimuotoista järjestelyä, jossa kalastuskiintiörekisteritietoja voitaisiin antaa nähtäväksi rekisteriin kuuluville käyttöoikeuksien ja kalastuskiintiöiden haltijoille. Tämä on kustannustehokas ja rekisterin sähköistä palvelua koskevan järjestelmän kehittämiseen helposti soveltuva tapa, jolla voidaan varmistaa olennaisen tiedon antaminen toimijoiden keskinäisten kiintiövaihtojen edistämiseksi.

6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Täytäntöönpanolakia koskevassa hallituksen alkuperäisessä esityksessä (HE 103/2016 vp) selostettiin myös eräissä ulkomaissa käytettävät kalastuskiintiöjärjestelmät.

Monessa Euroopan maassa on käytössä kalastuskiintiöjärjestelmä, joka perustuu määräaikaisiin ja siirrettäviin käyttöoikeuksiin. Joissakin maissa on käynyt ilmi, että käyttöoikeudet eivät parhaalla tavalla ole palvelleet pienimuotoista rannikkokalastusta. Tätä taustaa vasten on harkittu vaihtoehtoja silakan rysäkalastuksen järjestämiseksi uudella tavalla.

7 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta järjestettiin laaja lausuntokierros. Esityksestä annettiin yhteensä lausuntoa.

8 Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 16 kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta kalastusta, kalastusalusten rekisteröintiä ja kalastuselinkeinon ohjaamista kuuluvissa asioissa. Täytäntöönpanolakiin ehdotettuja muutoksia ei siten sovellettaisi Ahvenanmaalla. Täytäntöönpanolain 19 §:ään ehdotettua lisäystä Suomen kalastuskiintiöiden vaihdoista

ja niitä koskevista varauksista voivat epäsuorasti liittyä Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin kalastusmahdollisuuksiin. Kalastuskiintiöiden vaihdoista sovitaan tarvittaessa Ahvenanmaan maakunnan kanssa noudattaen itsehallintolain tilanteeseen soveltuvat säännökset.

9 Säännökohtaiset perustelut

9 § *Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista.* Pykälän 1 momentissa säädetään valtioneuvoston valtuudesta antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä. Valtuuksia on tarpeen täydentää viittauksilla yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen pykälässä jo olevan 18 artiklan 8 kohdan lisäksi artikloihin 11, 13, 19 ja 20.

Artiklan 11 osalta tulisi kysymykseen unionin ympäristölainsäädäntöön liittyvien säännösten täydentämisestä, kuten toimista pyöriäisen suojelemiseksi. Artiklan 13 osalta kysymys olisi säännöksistä, joilla ryhdyttäisiin välittömiin toimiin esim. Suomen vesillä esiintyvään kalakantaan kohdistuvan vakavan uhan lieventämiseksi. Artikla 19 osalta olisi kysymys vain Suomen lipun alla purjehtiviin kalastusaluksiin tai Suomen alueelle sijoittautuneisiin henkilöihin sovellettavista säännöksistä. Säännökset voisivat koskea Suomen kalastusaluksia, vaikka ne toimisivat muiden jäsenvaltioiden talousvyöhykkeellä tai aluevesillä. Artiklan 20 osalta olisi kysymys säännöksistä, joita sovellettaisiin Suomen kalastusaluksien lisäksi myös kaikkien muiden jäsenvaltioiden kalastusaluksiin, joilla on oikeus toimia Suomen aluevesillä. Säännöksiä olisi tapauskohtaisesti ja tarvittaessa ensin käsiteltävä muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa. Muutokset eivät aiheuta muutostarvetta pykälän 2 momenttiin.

15 §. *Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo.* Pykälässä säädetään siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolosta. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet säädettäisiin olemaan voimassa toistaiseksi.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet olisivat voimassa alkuperäisten päätösten mukaisesti vuoden 2026 loppuun saakka, joka kirjattaisiin pykälän 2 momenttiin. Tämän jälkeen silakan rysäkalastuksen siirrettäviä käyttöoikeuksia ja niiden perusteella jaettavia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä ei enää olisi voimassa. Perusteet tätä koskevalle muutokselle esitetään 18 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä säädettäisiin 1 momentissa. Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon mahdollisesta päättymisestä voitaisiin säätää vähintään kymmenen vuoden päättymisajalla. Päättymisestä olisi siten erikseen säädettävä tämän pykälän 1 momentin muutoksella. Kalastuskiintiöjärjestelmästä tehdyn Luonnonvarakeskuksen arvion perusteella kalastuskiintiöjärjestelmä jatkaminen toistaiseksi on perusteltua, eikä syitä sen päättämiseksi ole nähtävissä koska järjestelmä toimii toivotulla ja vaikuttavalla tavalla. Mikäli tilanne kuitenkin merkittäväällä tavalla ja ennakoimattomasti muuttuisi siten, että järjestelmä esim. toimisi tarkoitustaan vastaan ja olisi harkittava siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättämistä, tulisi se tehdä niin, että päättymispäivä olisi riittävän pitkän siirtymäkauden, esim. vähintään kymmenen kalenterivuoden päässä oleva kalenterivuoden viimeinen päivä. Tällä tavalla käyttöoikeuksien haltijoille tulisi riittävällä aikajänteellä tiedoksi valtion mahdollinen aikomus päättää käyttöoikeuksiin perustuvan kalastuskiintiöjärjestelmän. Vähintään kymmenen vuoden aikajänne on käyttöoikeuksien haltijoiden kannalta katsottava riittäväksi aikajaksoksi kalastukseen liittyvien lainojen kuoletukseen ja kalastuksen järjestämiseen muulla tavalla kuin siirrettäviin käyttöoikeuksiin ja toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin perustuvaksi. Valtion kannalta jär-

jestely säilyttää viimekätisen ratkaisuvallan valtiolle kuuluvien kalastuskiintiöiden käytön järjestämiselle. Kalastuskiintiöjärjestelmästä tehdyn Luonnonvarakeskuksen arvion perusteella järjestelmän jatkaminen toistaiseksi on perusteltua, eikä syytä sen päättämiseksi ole nähtävissä.

17 §. *Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet.* Pykälän 1 momenttia on tarpeen täydentää siten, että silakan kalastuskiintiöistä jaettaisiin rysäkalastukseen sovellettavia ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne olisivat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka. Tämä olisi välttämätöntä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi sen kanssa, että silakan rysäkalastukseen tarkoitetut siirrettävät käyttöoikeudet päättyvät vuoden 2026 lopussa.

18 §. *Erilliset kalastuskiintiöt.* Luonnonvarakeskuksen kalastuskiintiöjärjestelmästä laaditun väliarvioinnin perusteella silakan rysäkalastajat kritisoivat järjestelmää. Rannikolla silakan rysäpyyntiä harjoitetaan sesonkiloontoisesti huhtikuusta heinäkuuhun. Silakan rysäpyynnin ajoittamiseen ei olennaisesti voi toimijakohtaisella kiintiöjärjestelmällä vaikuttaa, minkä vuoksi sillä ei ole tähän kalastusmuotoon samanlaisia myönteisiä vaikutuksia kuin troolikalastukseen. Tämä tuli ilmi selkeästi myös kalastajien haastattelu- ja nettikyselytuloksista. Monien kalastajien on vaikea ymmärtää, miksi silakan rysäkalastus otettiin järjestelmään mukaan, ja myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa järjestelyä on esitetty muutettavan. Silakan rysäkalastuksen sisällyttäminen kiintiöjärjestelmään aiheuttaa kalastajille ja hallinnolle paljon työtä ja iso osa järjestelmään liittyvistä ongelmista koskee silakan rysäpyyntiä. Monen mielestä aiempi järjestelmä, jossa rysäkalastukseen oli aina riittävä kiintiömäärä käytössä kaikille halukkaille kaupallisille kalastajille, oli parempi. Se mahdollisti myös paremmin uusien kaupallisten kalastajien aloittamisen ilman siirrettävän käyttöoikeuden tai toimijakohtaisen kalastuskiintiön hankintaa koskevia kustannuksia tai niihin liittyviä rajoitteita. Toisaalta erityisesti suurempien siirrettävien käyttöoikeuksien nykyiset haltijat katsoivat, että uusi kalastuskiintiöjärjestelmä on aiempaa järjestelmää parempi. Se on mahdollistanut heille myös sen, että huonoina saalisvuosina jäljellä olevaa kiintiötä on rysäkauden jälkeen voinut myydä troolikalastuksen toimijoille.

Tätä koskevan kokonaisarvion perusteella on päädytty siihen, että kaikkien rysällä kalastavien kaupallisten kalastajien mukaan lukien uusien kaupallisten kalastajien kalastusmahdollisuudet voitaisiin parhaiten turvata rysäkalastukseen varattavilla riittäväillä yhteisillä kiintiömäärillä erikseen kahdelle eri kiintiöalueelle. Tämän vuoksi silakan rysäkalastuksen siirrettävät ja ei-siirrettävät käyttöoikeudet ehdotetaan päättyvän vuoden 2026 lopussa. Tällä tavalla siirrettävät käyttöoikeudet jäisivät voimaan alkuperäisten päätösten mukaisesti vuoden 2026 loppuun sekä ei-siirrettävät käyttöoikeudet myönnettäisiin enintään vuoden 2026 loppuun siten, että niiden haltijat voisivat hyötyä niistä siihen saakka.

Pykälää on näin ollen tarpeen muuttaa siten, että siinä otettaisiin huomioon silakan rysäkalastukseen tarkoitettujen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien päättyminen vuoden 2026 lopussa. Tämä aiheuttaa tarpeen varmistaa silakan rysäkalastukseen tarkoitetut kalastusmahdollisuudet toisella tavalla. Silakan rysäkalastus on pienimuotoista ja lyhyeen kevään ja kesään kauteen perustuvaa kalastusta, jonka saalismääriä ei voida tarkasti ennustaa. Silakan rysäsaaliit vaihtelevat silakan kantavaihtelujen ja vaelluskäyttäytymisen sekä sääolosuhteiden johdosta.

Tämän takia on tarpeen varmistaa, että silakan rysäkalastukseen on kauden alussa erikseen määritellyt ja lähtökohtaisesti riittävät kiintiömäärät kaikkien rysäkalastajien käytettävissä. Riittävät kiintiömäärät voidaan arvioida edellisten vuosien saalistietojen perusteella. Luonnonvarakeskuksen saalistilaston perusteella kaupallisessa kalastuksessa on vuosina 2010 – 2021 saatu silakkaa rysillä 2 450 – 6 000 tonnia Pohjanlahden kiintiöalueella sekä 1 300 – 3 000 tonnia Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella. Kolmena viimeisenä vuonna 2019 – 2021 saalismäärät ovat Pohjanlahdella vaihdelleet välillä 2 500 – 3 500 tonnia ja Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaalla välillä 1 300 – 2 400 tonnia. Rysien lisäksi myös verkoilla saatavan silakan

määrä on molemmilla kiintiöalueilla ollut alle 100 tonnia vuodessa ja tämä pyyntimuoto on syytä aina kokovuotisesti varmistaa erillisillä silakkakiintiöillä.

Saalistilastojen taustaa vasten ja rysä- ja troolikalastuksen keskinäisen tasapainon ylläpitämiseksi voitaisiin silakan rysäkalastuksen erillisiä kalastuskiintiöitä varten vuodesta 2027 alkaen asetuksella vuosittain vahvistaa silakan kiintiömäärät, jotka vastaavat kullakin kiintiöalueella vuonna 2022 voimassa olleiden silakan rysäkalastuksen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteellista määrää ja volyymien vaihteluvälin rajaamiseksi kuitenkin tietty enimmäis- tai vähimmäismäärä tonneissa. Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt ehdotetaan vuodesta 2027 alkaen olevan 89,690 promillea taikka vähintään 3 700 tonnia tai enintään 8 000 tonnia Manner-Suomen Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 600 tonnia tai enintään 3 600 tonnia Manner-Suomen Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä. Vähimmäismäärät olisivat kullakin kiintiöalueella noin 200 tonnia suuremmat kuin vuosina 2019 – 2021 saadut suurimmat saalismäärät ja enimmäismäärät noin kolmasosaa suuremmat kuin vuosina 2010 – 2021 saadut suurimmat saalismäärät. Nämä vähimmäismäärät riittäisivät suurella todennäköisyydellä yhden vuoden aikana rysillä saataville silakkasaaliille. Jos jokin silakan kokonaiskiintiö merkittävästi alenisi olisi mahdollista, että rysäkalastukseen vahvistettu erillinen kalastuskiintiö tulisi kalastusta rajoittavaksi. Tämä olisi kuitenkin jo erittäin vaikea tilanne myös troolikalastuksessa, eikä siinä tilanteessa toinen kalastusmuoto voisi toimia rajoituksitta.

Silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden suhteellisten osuuksien sekä vähimmäis- ja enimmäismäärien vahvistaminen laissa antaisi myös silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuden haltijoille indikaation rysäkalastuksen saalisvolyymin vaihteluvälistä. Rysäkalastuksen saalisvolyymit vaihtelisivat enimmäis- ja vähimmäismäärien välillä. Laissa vahvistettavat vähimmäismäärät eivät pääsääntöisesti rajoittaisi rysäkalastuksen ja siten pienimuotoisen rannikkokalastuksen harjoittamista. Enimmäismäärät puolestaan varmistaisivat, että rysäkalastuksen volyymi voisi merkittäväällä tavalla kasvaa, mutta kuitenkin niin, että määrät eivät tarpeettomasti sido ylisuuria kiintiömääriä syyskuun alkuun, kun niitä saatetaan tarvita alkuvuoden troolikalastukseen. Silakan rysäkalastuksella on kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden kannalta erityinen merkitys, koska pyynti ei edellytä merkittäviä polttoainekustannuksia ja sitä harjoitetaan saaristossa lähellä rannikkoa, joten sitä voi poikkeuksellisissakin oloissa tietyllä varmuudella harjoittaa.

Tämä paluu yhteiseen rysäkalastuskiintiöön ei estäisi rysäkalastajaa vastaanottamasta toimijakohtaista kalastuskiintiötä silakalle trooliyritykseltä tämän kiintiön käyttämiseksi tilanteessa, jossa rysäkalastuksen erillinen kalastuskiintiö olisi täytynyt ja sen nojalla kalastus olisi kielletty.

Edellä olevan perusteella pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta silakan rysä- ja verkkokalastukselle varattavasta erillisestä kalastuskiintiöstä sekä 2 momenttiin maininta rysäkalastukseen vahvistettavista erillisistä kalastuskiintiöistä perustuen edellä mainittuihin osuuksiin promilleina sekä enimmäis- ja vähimmäismääriin tonneina. Silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden määriä on Manner-Suomen silakkakiintiöiden määrien eri vaihtoehdoilla esitetty alla olevassa taulukossa:

Manner-Suomen kiintiömäärä, tonnia	Rysäkalastuksen erillinen kalastuskiintiö, tonnia	Peruste	Troolikalastuksen käyttöoikeuksiin jäävä määrä, tonnia
Pohjanlahden silakkakiintiö			

120 000	8 000	Enimmäismäärä	112 000
100 000	8 000	Enimmäismäärä	92 000
80 000	7 175	Promilleosuus	72 825
60 000	5 381	Promilleosuus	54 619
50 000	4 485	Promilleosuus	45 516
40 000	3 700	Vähimmäismäärä	36 300
Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakiintiö			
35 000	3 600	Enimmäismäärä	31 400
30 000	3 600	Enimmäismäärä	26 400
25 000	3 302	Promilleosuus	21 698
20 000	2 641	Promilleosuus	17 359
15 000	2 600	Vähimmäismäärä	12 400
10 000	2 600	Vähimmäismäärä	7 400

Pykälän 3 momentin 3 kohtaa on tarpeen täydentää siten, että asetuksenantovaltuus koskisi erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä koskevien rajoitusten lisäksi myös saaliin myyntiä koskevia rajoituksia ja saalismäärien rajoituksia kaupallista kalastajaa kohden. Tämä sen vuoksi, että eräät kaupalliset kalastajat ovat lukuisille muille kaupallisille kalastajille antaneet kalastuslissenssin haltijuuden omistamilleen kalastusaluksille. Tällä tavalla on voitu moninkertaistaa yhdellä aluksella samoista rysistä pyydettyä asetuksen 1050/2016 13 §:ssä vahvistettua pienimuotoista määrää, esimerkiksi vuonna 2021 sovellettua 20 tonnin määrää. Tämä kasvatti vuonna 2021 merkittävästi saaliin kokonaisuutena, eikä järjestely ole sopusoinnussa pykälässä tarkoitettua pienimuotoisen rysäkalastuksen mahdollistamisen kanssa. Tämän lieveilmiön korjaamiseksi valtuutta on tarpeen laajentaa koskemaan myös saaliin myyntiä siten, että kaupallisen kalastajan pyytämä saalis voitaisiin velvoittaa myös myytävän saman kaupallisen kalastajan toimesta ja siten laitettavan kyseisen kaupallisen kalastajan kirjanpitoon. Tällä tavalla nostettaisiin kynnystä muiden kaupallisten kalastajien ryhmittämiselle harvan kaupallisen kalastajan taakse ja erillisten kalastuskiintiöiden pienimuotoisen saalismäärän moninkertaistamiselle.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jolla luotaisiin mekanismi vapauttamaan käyttämätön erillisen kalastuskiintiön määrä jaettavaksi siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella troolikalastukseen, kun rysäkalastuskausi on päättynyt. Mekanismi mahdollistaisi sen, että kun silakan rysäkalastuskausi on päättynyt, voitaisiin erillisistä kalastuskiintiöistä syyskuun 1 päivän jälkeen jakaa jäljellä oleva käyttämätön kiintiönosa 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Pieni mutta varmasti riittävä määrä erillistä kalastuskiintiötä vahvistettaisiin edelleen verkkokalastuksen ja pienimuotoisen troolikalastuksen käytettäväksi. Jos rysäkalastusmaalit eivät ylittäisi esim. 2 000 tonnia kiintiöaluetta kohden tämä tarkoittaisi, että jos vähimmäismäärät 2 600 ja 3 700 tonnia olisi varattu rysäkalastukseen niin lähes koko loppumäärä (600 tonnia Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaalla ja 1 700 tonnia Pohjanlahdella) vapautettaisiin troolikalastuksen käyttöön. Nämä määrät voitaisiin syksyn troolikalastuskaudella hyvin hyödyntää, eivätkä ne siten jäisi hyödyntämättä, ellei kokonaiskiintiötaso muutoinkin olisi merkittävästi normaalia saalistasoa suurempi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaisi vuodesta 2027 alkaen vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen vapautuvat kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Tämä tehtäi-

siin ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta, koska käyttömaksun perusteisiin kuuluu mahdollisuus voida toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vakauteen perustuen suunnitella kalastuksen ajoittumista, joka ei tässä yhteydessä täysin toteutuisi.

19 §. *Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely.* Toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä jaettaessa periaatteena on, että kaikki Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt jaetaan kaupallisille kalastajille 19 §:n mukaisesti, eikä valtiolle jätetä mitään osuutta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tältä osin täydennettävän siten, että maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuus päättää kalastuskiintiöiden vaihdoista muiden jäsenvaltioiden kanssa siten, että vaihtoja varten tarvittavat ja Suomesta pois siirrettävät kiintiömäärät olisivat yhteensä enintään 1 000 tonnia vuodessa koostuen kokonaan silakasta tai kilohailista tai niiden osuuksista. Kyseisiin vielä toteutumatta oleviin vaihtoihin tarvittavat kiintiömäärät voitaisiin varata valtion käyttöön ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa siten, että ne olisivat käytettävissä vaihtoja varten myös toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jaon jälkeen. Varauksilla voitaisiin varmistaa, että Suomella olisi käytettävissään kiintiömääriä, joita vaihtamalla voidaan varmistaa tietyille kiintiöidylle kalalajille tai kiintiöalueelle mahdollisesti paremmin tarvittavat kiintiömäärät. Varauksia tehtäisiin vain tilanteissa, joissa vaihdoille on vahvat perusteet ja ne merkittäväällä tavalla edesauttaisivat kalastuselinkeinojen tilannetta. Näitä saatavia kiintiömääriä jaettaisiin toimijakohtaisina kalastuskiintiöinä erityisesti rannikkokalastuksen tarpeisiin. Muutosesitykseen liittyen lisättäisiin 2 ja 3 momenttiin maininnat kalastuskiintiöiden lisäyksistä.

21 a §. *Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen.* Koronapandemian aiheuttama kriisi ja Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan kriisi ovat nostaneet esille tarpeen varautua kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseen. Tätä koskevat toimet ovat perusteltuja sisällyttää myös täytäntöönpanolain kalastuskiintiöjärjestelmään, koska laissa säädellään kalastuksen harjoittamista kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden kannalta olennaisella tavalla.

Tästä johtuen täytäntöönpanolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 a §, joka antaisi valtioneuvostolle päätöksentekovaltaa, jolla pyritään vahvistamaan kotimaisen kalan tarjontaa ja huoltovarmuutta. Jos kalastuselinkeinoon vaikuttavasta poikkeuksellisesta tilanteesta aiheutuisi toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämisen merkittävää ja yleistä vähentymistä ja koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistason merkittävää alentumista, valtioneuvosto voisi päättää, että toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä voitaisiin koko troolikalastuksessa tai sen tietyissä alusluokissa tai rysäkalastuksessa ylittää siten, että Suomen kyseinen kalastuskiintiö hyödynnettäisiin kalenterivuoden loppuun mennessä mahdollisimman täysimääräisesti.

Valtioneuvoston päätöksessä määrättäisiin toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämisen enimmäismäärästä ja ylittämisoikeuden alkamisen ja päättymisen päivämäärästä. Toimijakohtaisten kalastuskiintiön ylittäminen valtioneuvoston päätöksessä sallitulla määrällä ei poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen johtaisi 29 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuihin seuraamuksiin. Poikkeuksellinen tilanne voisi aiheutua polttoaineiden merkittävästä hinnankorotuksesta tai saatavuusongelmasta, markkinahäiriöstä tai muusta kalastusta ja sen kannattavuutta merkittävästi heikentävästä tekijästä. Poikkeuksellinen tilanne voisi täytäntöönpanolain kannalta vallita, vaikka Suomi ei olisikaan valmiuslain mukaisesti tai muutoin poikkeusoloissa.

27 §. *Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä.* Pykälän 2 ja 3 momenttien mukaan siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu kaikki tai puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä lainkaan tai vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti osaa tai vähintään puolta kalastuskiintiöstään.

Luonnonvarakeskuksen väliarvioinnin yhteydessä on tuotu esille, että esimerkiksi lohikiintiöiden hankkiminen toiselta haltijalta voi olla vaikeaa, jopa tilanteessa, jossa kyseinen haltija ei itse käytä kiintiötään. Säännös on siten tarpeen vahventaa siten, että haltijan tulee 3 momentin mukaisessa tapauksessa itse käyttää vähintään 25 prosenttia toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään ja sen lisäksi siirtää sitä toiselle vähintään 25 prosentin edestä. Riittäväksi käytöksi katsotaisiin esimerkiksi siten tilanne, jossa haltija on käyttänyt 25 prosenttia kalastuskiintiöstään ja siirtänyt siitä 30 prosenttia toiselle kaupalliselle kalastajalle. Momenteja näin vahvistamalla voidaan paremmin varmistaa, että siirrettävät käyttöoikeudet ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt siirtyvät aktiivisille ja myös aloitteleville ja/tai nuorille kaupallisille kalastajille.

32 §. *Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja.* Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä nähdä muiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden tunnistetiedot. Luonnonvarakeskuksen väliarvioinnissa on käynyt ilmi, että erityisesti rannikkokalastuksessa on vaikeaa saada tieto muiden haltijoiden halukkuudesta kiintiövaihtoihin. Tämä heikentää kalastuskiintiöjärjestelmän perimmäistä tarkoitusta.

Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia on tarpeen täydentää siten, että haltijoilla olisi kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa mahdollisuus nähdä toisten haltijoiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät kiintiömäärät. Tällä tavalla annettaisiin keskeinen tieto, joka edesauttaisi käyttöoikeuksien ja kiintiöiden vaihtojen toteutumista.

41 §. *Ryhmittely.* Pykälässä säädetään sisävesialusten jakamisesta ryhmiin sekä niille annettavasta tunnuksista. Tunnuksen merkinnästä alukseen on tarpeen lisätä tarkempia säännöksiä, jotta merkintä olisi yhdenmukainen ja näkyisi selkeästi ja erottuisi taustasta, jolle tunnus on merkitty.

10 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan päivänä kuuta 2022.

Pääosa ehdotetuista pykälämuutoksista on tarpeen saada voimaan vuoden 2023 alusta alkaen. Pykälään 19 tehty muutosesitys on tarpeen saada voimaan viimeistään joulukuun puolivälissä 2022 siten, että mahdolliset kalastuskiintiöiden tehdyt tai tehtävät vaihdot voidaan ottaa huomioon Suomen kalastuskiintiöiden määriä kirjattaessa kalastuskiintiörekisteriin. Tällä tavalla voidaan tällaisten kiintiömäärien varauksia tehdä ennen kuin varsinainen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jako suoritetaan.

Ehdotetun 27 §:n 3 momenttia sovellettaisiin vuodesta 2023 alkaen toimijakohtaisia kalastuskiintiöiden käyttöä tarkasteltaessa.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ehdotetaan muutettavan toistaiseksi voimassa oleviksi. Lain muutoksella voitaisiin painavasta syystä säätää niitä koskeva voimassaolon päättämispäivä siten, että se olisi vähintään kymmenen kalenterivuoden päässä. Tämä ei perustuslain kannalta eroa nykyjärjestelystä, jonka mukaan siirrettävien käyttöoikeudet ovat voimassa vuoteen 2026 ja jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi jatkaa siirrettävän käyttöoikeuden haltijan valtioneuvoston asetuksella säädetyssä määräajassa saapuneen hakemuksen perusteella siirrettävän käyttöoikeuden voimassaoloa enintään viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Haltijan kannalta muutos vahvistaisi kiintiöjärjestelmän vakautta

ja valtion kannalta muutos vähentäisi hallinnollista taakkaa vaarantamatta periaatetta siitä, että Suomen kalastuskiintiöt ovat viime kädessä valtion määräysvallassa. Perustuslain kannalta muutos ei siten poikkea täytäntöönpanolain alkuperäisestä hallituksen esityksestä.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien päättyminen vuonna 2026 ei myöskään aiheuta sellaista muutosta täytäntöönpanolakiin, ettei sitä voisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Silakan rysäkalastuksen pois jääminen kalastuskiintiöjärjestelmästä ei heikennä siihen osallistuvien kaupallisten kalastajien kalastusmahdollisuuksia, koska erillisillä kalastuskiintiöillä vahvistettaisiin tälle pyyntimuodolle lähtökohtaisesti nykyistä vastaavat ja riittävät kiintiöt. Lisäksi nämä siirrettävät käyttöoikeudet olisivat voimassa alkuperäisten päätösten mukaisesti, joten niiden haltijoilla ei voida katsoa olevan oikeutettuja odotuksia pidemmästä voimassaolosta. Siirrettäviä käyttöoikeuksia koskeva nykyinen ja alkuperäinen 15 § on vain sisältänyt maa- ja metsätalousministeriön harkintaan kuuluvan mahdollisuuden käyttöoikeuden pidentämiselle vuoden 2026 jälkeiselle ajalle viideksi vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu uusi 21 a § merkitsisi valtioneuvostolle siirrettävää valtaa sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämistä poikkeuksellisissa tilanteissa kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Ylittäminen voisi olla suurempaa kuin täytäntöönpanolain 4 §:n 4 momentissa maa- ja metsätalousministeriölle annettua vastaavaa valtaa sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittäminen enintään kymmenellä prosentilla. Valtioneuvostolle ehdotettu valta ei olisi ristiriidassa täytäntöönpanolain perusteella annettujen käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden kanssa, koska ylittämisen oikeus suhteutettaisiin kuluvalle vuodelle jaetun toimijakohtaisen kalastuskiintiön kokoon kaikille yhdenvertaisella tavalla. Valtioneuvoston päätös vaikuttaisi myös vain kuluvaan kalenterivuoteen eikä sen johdosta Suomen kalastuskiintiötä ylitettäisi, joten siitä ei voisi aiheutua vähennyksiä seuraavan kalenterivuoden toimijakohtaisille kalastuskiintiöille. Valtioneuvoston päätöksestä on perusteltua voida valittaa, mutta sen luonteesta johtuen päätös olisi lainvoimaa vailla suoraan sovellettavissa, kuten maa- ja metsätalousministeriön edellä mainittu päätös.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt elinkeinon harjoittamiseen tarvittavan luvan peruuttamista vaikutuksiltaan jyrkempänä yksilön oikeusasemaan puuttuvana viranomaistoimena kuin haetun luvan epäämistä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt välttämättömänä sitoa luvan peruuttamismahdollisuuden vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen (PeVL 48/2005 vp, PeVL 8/2006 vp, PeVL 31/2006 vp, PeVL 32/2010 vp, PeVL 58/2010). Käyttöoikeuksien menettämisen voidaan rinnastaa elinkeinon harjoittamiseen tarvittavan luvan peruuttamiseen. Uutena säännöksenä 27 §:ään ehdotetaan, että käyttöoikeutta voisi menettää, jos haltija vain vähäisessä määrin itse käyttäisi toimijakohtaista kalastuskiintiötään. Tätä koskeva tiukennus on täytäntöönpanolain tarkoituksen mukainen ja käyttöoikeuden menettäminen olisi selkeästi laissa määriteltä ja siten toimijoiden tiedossa. Muutoksen voimaantulo koskisi vasta vuodesta 2023 myönnettyjen ja tarkasteltavien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä, joten siihen on myös riittävä aika varautua.

Uutena säännöksenä ehdotetaan, että käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voisivat kalastuskiintiörekisterin kehitettävässä sähköisessä palvelussa nähdä toisten haltijoiden nykyisin nähtävien tunnistetietojen lisäksi toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden käyttämättömät kiintiömäärät. Tätä koskeva tietojen antaminen vain kalastuskiintiörekisteriin kuuluville ehdotetaan joka tapauksessa säädettäväksi lain tasolla, kuten perustuslakivaliokunta on eri yhteyksissä henkilötietojen suojaa koskien edellyttänyt (PeVL 2/2017 vp, PeVL 65/2014 vp, PeVL 32/2008 vp).

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 9, 15, 17, 18, 19, 27, 32 ja 41 §, sellaisena kuin niistä on 19 ja 32 § osaksi laissa 872/2018 ja 27 § laissa 353/2021, sekä
lisätään lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

9 §

Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä, yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 11, 13, 18 artiklan 8 kohdassa, 19 ja 20 artikloissa tarkoitettuja unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevissa säännöksissä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia säännöksiä pyydysten teknisistä ominaisuuksista ja käytöstä.

15 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa toistaiseksi. Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä voidaan säätää vähintään kymmenen vuoden päättymisajalla.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa vuoden 2026 loppuun saakka.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettut erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille saman suuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksien hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Valtioneuvoston asetuksella voidaan varata Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä määrältään vähäisiä erillisiä kalastuskiintiöitä eri kalastusmuotojen toimintaedellytysten ja sivusaaliita koskevien tarpeiden turvaamiseksi. Silakan rysäkalastukseen määritellään vuodesta 2027 2 momentin mukaiset erilliset kalastuskiintiöt.

Erilliset kalastuskiintiöt määritellään eri pyyntimuotojen aiempien vuosien saalistilastojen perusteella mahdollisimman pieniksi siten, että ne eivät tarpeettomasti rajoita muuta kuin siirrettävien tai ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja niiden perusteella jaettavien 20 §:n mukaisten toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella tapahtuvaa kalastusta. Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt ovat vuodesta 2027 alkaen 89,690 promillea taikka vähintään 3 700 tonnia tai enintään 8 000 tonnia Manner-Suomen Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 600 tonnia tai enintään 3 600 tonnia Manner-Suomen Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

1) mitä kalakantoja ja kalastusmuotoja 1 momentissa tarkoitettut erilliset kalastuskiintiöt koskevat;

2) erillisten kalastuskiintiöiden suuruudesta ja suuruuden laskentaperusteista; sekä

3) erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä ja saaliin myyntiä koskevista rajoituksista ja saalis-
määrien rajoituksista kaupallista kalastajaa kohden.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät ja 18 §:ssä tarkoitettut erilliset kalastuskiintiöt sekä lisätään tai vähennetään kiintiömääriä 7 §:ssä tarkoitettujen

Suomen kalastuskiintiöiden muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa tehtyjen tai tehtävien vaihtojen perusteella, joita maa- ja metsätalousministeriön toimesta tehdään Suomen kalastuskiintiöiden riittävyuden turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa Suomesta siirrettävä kiintiömäärä saa olla yhteensä enintään 1 000 tonnia vuodessa koostuen kokonaan silakasta tai kilohailista tai niiden osuksista. Kyseisiin vielä toteutumatta oleviin vaihtoihin tarvittavat kiintiömäärät voidaan varata valtion käyttöön ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa. Suomen kalastuskiintiöiden määriä laskettaessa otetaan huomioon mahdolliset edellisen vuoden kalastustoiminnasta johtuvat kalastuskiintiöiden siirrot ja vähennykset ja 4 §:n 4 momentissa tarkoitettua siirtomahdollisuuden käyttöä johtavat kalastuskiintiöiden vähennykset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Euroopan unionin säännösten mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

21 a §

Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen

Valtioneuvosto voi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päättää, että jos kalastuselinkeinoon vaikuttavasta poikkeuksellisesta tilanteesta aiheutuu toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämisen merkittävää ja yleistä vähentymistä ja koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistä merkittävää alentumista, että toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä voidaan troolikalastuksessa tai sen tietyissä alusluokissa tai rysäkalastuksessa ylittää siten, että Suomen kyseinen kalastuskiintiö hyödynnettäisiin kalenterivuoden loppuun mennessä mahdollisimman täysimääräisesti. Valtioneuvoston päätöksessä määrätään toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämisen enimmäismäärä ja ylittämisoikeuden alkamisen ja loppumisen päivämäärästä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittäminen valtioneuvoston päätöksessä sallitulla määrällä ei johda 29 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuihin seuraamuksiin.

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen hyödyntämään niiden perusteella jaetut toimijakohtaiset kalastuskiintiönsä tai siirtämään ne muiden kaupallisten kalastajien hyödynnettäväksi 22 §:n mukaisesti.

Siirrettävä käyttöoikeus palautuu kokonaisuudessaan valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaettua toimijakohtaista kalastuskiintiötään tai siirrä siitä osaa muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti.

Siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti määrää, joka toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähintään 25 prosenttia käytön lisäksi

muodostaa yhteensä vähintään puolet siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

Edellä 17 §:ssä tarkoitettu ei-siirrettävä käyttöoikeus palautuu kokonaisuudessaan valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään 50 prosenttia ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään.

Siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen maksamaan toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä käyttömaksun eräpäivään mennessä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei ole maksanut käyttömaksua muistutuksessa määrättyyn eräpäivään ja kyseistä käyttömaksua seuraavan vuoden toimijakohtaista kalastuskiintiötä koskevan hakemuksen jättämisen määräpäivään mennessä, haltija menettää oikeutensa seuraavan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen toimittamaan vuosittain osana toimijakohtaisen kalastuskiintiön hakua kaikki ne hakemuksen jättämisen ajankohdan mukaiset tiedot käyttöoikeuden haltijana toimivan kaupallisen kalastajan omistuspohjasta ja siinä edellisen haun jälkeen tapahtuneista muutoksista 14 §:ssä säädetyn keskittymisrajoituksen arvioimiseksi. Omistuspohjaa koskevissa tiedoissa tulee eritellä jokainen omistajayksikkö ja yksikön omistusosuus sekä näiden omistukset ja osuudet muissa kotimaisissa ja ulkomaisissa yhteisöissä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei toimita vaadittuja tietoja omistuspohjasta toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hakumenettelyn yhteydessä tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sen jälkeen lisätietopyynnössä määräämään määräaikaan mennessä, haltija menettää oikeutensa hakua koskevan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

Jos 6 momentissa tarkoitettujen tietojen tai muulla tavoin saadun tiedon perusteella käy ilmi, että siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijana toimivalla kaupallisella kalastajalla on suoraan tai omistajiensa kautta hallussaan 14 §:ssä säädettyjä keskittymisrajoituksia suurempi promillemäärä jostakin Suomen silakan, kilohailin tai lohen kalastuskiintiöstä, ylimenevä osuus palautuu valtiolle. Jos yhdellä omistajataholla on usean vähintään 50 prosenttisesti omistamansa kaupallisen kalastajan kautta yhteen laskien keskittymisrajoituksia enemmän käyttöoikeutta, kyseinen käyttöoikeuden määrä palautuu valtiolle samassa suhteessa jokaiselta kyseisen omistajatahon omistamalta käyttöoikeuden haltijalta toimivalta kaupalliselta kalastajalta. Jos käy lisäksi ilmi, että siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on antanut 6 momentissa tarkoitettujen omistuspohjaa koskevien tietojen toimittamisen yhteydessä tahallisesti tai tuottamuksellisesti väärää tietoa, kyseisen haltijan siirrettävästä tai ei-siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu valtiolle lisäksi keskittymisrajan ylitystä vastaava osuus.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää siirrettävien käyttöoikeuksien vähentämisestä 2, 3 ja 7 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta. Jos siirrettävää käyttöoikeutta on 2 tai 3 momentin perusteella jo vähennetty haltijalta, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaa haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen sisältämän kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää ei-siirrettävien käyttöoikeuksien menettämisestä 4 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa, nähdä muut siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden tunnistetiedot ja kyseisten haltijoiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja nii-

den kulloinkin käyttämättömät määrät sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle.

Tietojen selaaminen ja siirtojen toteuttaminen sähköisessä palvelussa edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 2 §:ssä tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

41 §

Ryhmittely

Sisävesialukset ryhmitellään niiden pääasiallisen kalastuskäytön mukaisesti kahteen ryhmään seuraavasti:

- 1) alusryhmä 1: troolarit;
- 2) alusryhmä 2: muut alukset.

Sisävesialukselle annetaan kolme kirjainta sekä numero-osan käsittävä tunnus. Tunnuksen kirjainosa sisältää kirjaimet KAL ja numero-osa juoksevassa numerjärjestyksessä annettavan numeron. Tunnus tulee merkitä aluksen molemmille puolille niin ylös kuin mahdollista vedenpinnan yläpuolelle niin, että se näkyy selkeästi ja erottuu taustasta, jolle tunnus on merkitty. Kirjainten ja numeroiden korkeuden tulee olla vähintään kymmenen senttimetriä ja niiden muodostaman viivan paksuuden sekä välin vähintään kaksi senttimetriä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2022.

Tämän lain 27 §n 3 momenttia sovelletaan vuotta 2023 koskevista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä alkaen. Vuosia 2019 – 2022 koskeviin toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 27 §:n 3 momenttia.
